

บัณฑิตสรุปความรู้ เรื่อง ประวัติศาสตร์สมัยสุโขทัย

1. การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัย
เริ่มต้นขึ้นเมื่อ 2 ผู้นำคนไทย คือ
พ่อขุนผาเมือง กับ พ่อขุนบางกลางหาวได้นำ
กำลังคนไทยขับไล่ขอมสบาดโขลญลำพง
ออกจากสุโขทัย จึงเอาเมืองกลับคืนมาได้
สำเร็จ ภายหลังพ่อขุนบางกลางหาวได้รับ
การสถาปนาเป็นกษัตริย์ครองกรุงสุโขทัยทรง
พระนามว่า “พ่อขุนศรีอินทราทิตย์”

2. การตั้งกรุงสุโขทัยเป็น
ราชธานีทำให้การรวมตัวตั้งถิ่นฐานของ
กลุ่มคนไทยเริ่มมีความมั่นคงเป็นปึกแผ่น
มากขึ้นโดยมีกษัตริย์ราชวงศ์พระร่วง
ขึ้นครองราชย์สร้างสมมรดกทาง
วัฒนธรรมติดต่อกันมารวม 9 พระองค์
เป็นระยะเวลากว่า 200 ปี

3. ในรัชสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช
สุโขทัยมีความเป็นปึกแผ่นมั่นคงมากที่สุด โดยขยาย
อาณาเขตไปทุกทิศทาง

4. รูปแบบการปกครองของสุโขทัย ช่วงเริ่มต้นมีลักษณะเป็นแบบพ่อปกครองลูก แต่ภายหลังเมื่อได้รับอิทธิพลขอม จึงมีฐานะเป็นเทวราชา แต่กษัตริย์ก็ยังคงมีความใกล้ชิดกับราษฎร โดยทรงปฏิบัติพระองค์เป็นธรรมราชา ตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา

ทั้งนี้รูปแบบการปกครอง จะแบ่งออกเป็นเมืองราชธานี เมืองลูกหลวง เมืองพระยามหานคร และเมืองประเทศราช

5. ทางด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากสุโขทัยเป็นที่ดอน ดินขาดความอุดมสมบูรณ์และขาดแคลนน้ำ แหล่งที่มาของรายได้หลักจึงมาจากการค้า โดยสุโขทัยพยายามที่จะสร้างตัวเองให้เป็นเมืองศูนย์กลางการค้า มีการติดต่อค้าขายกับพ่อค้าหลายเชื้อชาติ

6. ลักษณะโครงสร้างทางสังคม สุโขทัยแบ่งผู้คนในอาณาจักรออกเป็น 6 กลุ่ม ตามฐานะและอำนาจหน้าที่ ดังนี้ พระมหากษัตริย์ พระราชวงศ์ ขุนนางข้าราชการ ไพร่ ทาส และนักบวชทางศาสนา สำหรับศาสนา ชาวสุโขทัยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนาตามลัทธิลังกาวงศ์

7. ศิลปกรรมของสุโขทัยจัดเป็นศิลปกรรมอีกสมัยหนึ่งที่มีความงดงามมากที่สุดและมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง โดยเฉพาะการสร้างพระพุทธรูป และการสร้างเจดีย์ (ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์)

8. การสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับอาณาจักรอื่น ๆ มีทั้งที่เป็นมิตรและร่วมมือกันทำการค้า เช่น ล้านนา มอญ จีน มีความสัมพันธ์กันทางศาสนา คือ ลัทธิ นครศรีธรรมราช และแข่งขันแย่งชิงอำนาจกัน ได้แก่ อโยธยา

9. อำนาจทางทหารเริ่มอ่อนแอ การแย่งชิงอำนาจกันเองระหว่างผู้นำ การค้ากับต่างประเทศที่ซบเซา กลายเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้อาณาจักรสุโขทัยค่อย ๆ ลดบทบาทและหมดความสำคัญลง จนกระทั่งถูกผนวกเข้าเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของอยุธยาเมื่อ พ.ศ. 2006

10. พัฒนาการที่จะนำไปสู่การก่อเกิดของอาณาจักรล้านนา เริ่มต้นจากพระเจ้ามังรายมหาราช กษัตริย์ผู้ครองแคว้นโยนก ได้ยกกำลังเข้ายึดแคว้นหริภุญชัย ซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ที่เมืองลำพูนไว้ในอำนาจได้สำเร็จ จากนั้นพระองค์ก็นำดินแดนทั้ง 2 แคว้นมาผนวกรวมกันเข้าเป็นอาณาจักรล้านนา แล้วสร้างเมืองเชียงใหม่ขึ้นมาเป็นราชธานี

11. ในรัชสมัยของพระเจ้ามังรายมหาราช ล้านนามีความเจริญสูงสุดโดยทรงขยายอาณาเขตไปยังดินแดนต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านบนของอาณาจักร มีการใช้กฎหมาย “มังรายศาสตร์” เป็นหลักในการปกครอง ซึ่งกษัตริย์ในสมัยต่อ ๆ มา ก็พยายามทำนุบำรุงล้านนาให้เจริญรุ่งเรืองมากยิ่งขึ้น ทั้งทางด้านศาสนาและวรรณกรรม

12. ทางด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากสภาพพื้นที่มีที่ราบน้อย การเพาะปลูกจึงได้ผลผลิตแค่เพียงพอต่อการบริโภคภายในอาณาจักรเท่านั้น รายได้สำคัญของอาณาจักรจึงมาจากการค้า สินค้าที่พ่อค้าจากแดนไกลต้องการจากล้านนา อาทิ ของป่า น้ำผึ้ง สินแร่

13. สภาพสังคมและวัฒนธรรมของล้านนา ช่วงแรกได้รับอิทธิพลพระพุทธศาสนาจากหริภุญชัย แต่ภายหลังได้มารับพระพุทธศาสนาเถรวาทลังกาวงศ์จากสุโขทัย นอกจากนี้ ยังมีอักษรของตนเองใช้ เรียกว่า “อักษรฝักขามและอักษรธรรม” ส่วนทางด้านศิลปกรรม รับอิทธิพลจากหริภุญชัยและสุโขทัย ผลงานชิ้นสำคัญ เช่น พระพุทธรูปหมวดพระพุทธรูปสี่องค์ เจดีย์วัดป่าสัก จ. เชียงราย เจดีย์วัดเจ็ดยอด จ. เชียงใหม่ เป็นต้น

14. การสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับดินแดนอื่น ส่วนใหญ่ล้านนามีความสัมพันธ์กับรัฐไทยใหญ่ทางตอนเหนือของภูมิภาค เช่น เมืองเชียงรุ่ง เมืองเชียงตุง เมืองยอง เมืองนายน โดยหัวเมืองเหล่านี้มีฐานะเป็นเมืองขึ้นของล้านนา ส่วนกับอาณาจักรสุโขทัย มีฐานะเป็นพันธมิตร สำหรับอยุธยา ความสัมพันธ์มีลักษณะเป็นการเผชิญหน้ากัน โดยอยุธยาพยายามที่จะเอาล้านนามาเป็นเมืองขึ้น เพื่อใช้เป็นพื้นที่แข่งอิทธิพลกับพม่าทางเหนือ ล้านนาได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของราชอาณาจักรไทยอย่างสมบูรณ์ในสมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

15. ในขณะที่อาณาจักรสุโขทัยเริ่มเสื่อมอิทธิพลลง ทางภาคกลางตอนล่างก็เกิดแว่นสำคัญขึ้นมาแทนที่ คือ แคว้นอโยธยา ซึ่งภายหลังได้พัฒนาขึ้นจนกลายเป็นอาณาจักรอยุธยาเป็นศูนย์กลางของคนไทยสืบแทน โดยอยุธยามีความพยายามที่จะสร้างอาณาจักรของคนไทยให้เป็นปึกแผ่น ด้วยการรวบรวมเอากลุ่มคนไทยที่เคยอยู่อย่างเป็นอิสระให้เข้ามารวมกลุ่มภายใต้ศูนย์อำนาจเดียวกัน

16. วิธีการสร้างอาณาจักรเป็นปึกแผ่น นอกจากจะใช้วิธีขยายอาณาเขต ให้กว้างขวางออกไปแล้ว อยุธยาได้ดำเนินการปรับปรุงการปกครองภายในให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ด้วยการนำเอาระบบจตุสดมภ์ (เวียง วัง คลัง นา) มาใช้ มีการแบ่งหัวเมืองตามระยะทางใกล้ - ไกล และความสำคัญ เป็นเมืองลูกหลวง เมืองหลานหลวง เมืองหน้าด่าน หัวเมืองชั้นใน หัวเมืองชั้นนอก และหัวเมืองประเทศราช

17. ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ อยุธยาเป็นราชธานีที่มีชัยภูมิดี เพราะนอกจากพื้นดินและแหล่งน้ำจะอุดมสมบูรณ์แล้ว ยังสามารถติดต่อค้าขายกับชาติทางด้านอ่าวไทยได้อย่างสะดวกอีกด้วย ซึ่งการค้าจะเป็นแหล่งรายได้หลักของอาณาจักร โดยอยุธยาได้ตั้งหน่วยงานที่เรียกว่า “กรมพระคลังสินค้า” ทำหน้าที่ค้าขายกับพ่อค้าต่างชาติในลักษณะที่เป็นระบบผูกขาดการค้า

18. โครงสร้างสังคมของอยุธยาจะประกอบด้วยบุคคล 6 กลุ่ม คือ พระมหากษัตริย์ เชื้อพระวงศ์ ขุนนางข้าราชการ ไพร่ ทาส พระสงฆ์ โดยพระมหากษัตริย์จะมีฐานะสูงส่งมากขึ้นเป็นสมมติเทพตามคติของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู ส่วนด้านศิลปวัฒนธรรมอยุธยารับเอาจุดเด่นของศิลปกรรมหลายอาณาจักรที่ผ่านมา คัดเอามาปรับแต่ง และผสมผสานกับวัฒนธรรมที่อยุธยาได้คิดค้นสร้างสรรค์ขึ้นเอง กลายเป็นวัฒนธรรมใหม่ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และมีความงดงามเป็นพิเศษ

บัตรตำแหน่ง - หน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม

ตำแหน่ง - หน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม

คำชี้แจง เมื่อนักเรียนเข้ากลุ่มในแต่ละครั้ง ให้สมาชิกในกลุ่มสลับเปลี่ยนกันทำหน้าที่ตามตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้

1. ประธาน ทำหน้าที่ วางแผนการดำเนินงาน แบ่งงานให้สมาชิก ควบคุมการทำงานของสมาชิกภายในกลุ่มให้สำเร็จ
รับเอกสารจากครูและรวบรวมงานส่งครู
2. เลขานุการ ทำหน้าที่ จัดบันทึก การวางแผนการดำเนินงาน การอภิปรายในกลุ่ม รวบรวมและสรุปเรื่องที่ศึกษาค้นคว้า
3. ผู้ประเมินผลการทำงาน ทำหน้าที่ ประเมินผลการทำงานกลุ่มที่ออกมานำเสนอ
ผลการศึกษานำขึ้นเรียน
4. ผู้ตรวจสอบ ทำหน้าที่ ตรวจสอบสมาชิกภายในกลุ่ม ตั้งคำถาม 1 ข้อ
จากกลุ่มที่ออกไปรายงาน
5. ผู้กระตุ้นเตือนและให้กำลังใจ ทำหน้าที่ คอยให้กำลังใจและกระตุ้นเตือนสมาชิก
ให้ทำงานตามขั้นตอนการดำเนินงาน
และควบคุมเวลาที่กลุ่มกำหนด

บันทึกการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิก กลุ่ม

ครั้งที่.....	
ตำแหน่ง	ลงชื่อประจำตำแหน่ง
ประธาน	
เลขานุการ	
ผู้ประเมินผล	
ผู้ตรวจสอบ	
ผู้กระตุ้นเตือน	

ครั้งที่.....	
ตำแหน่ง	ลงชื่อประจำตำแหน่ง
ประธาน	
เลขานุการ	
ผู้ประเมินผล	
ผู้ตรวจสอบ	
ผู้กระตุ้นเตือน	

ครั้งที่.....	
ตำแหน่ง	ลงชื่อประจำตำแหน่ง
ประธาน	
เลขานุการ	
ผู้ประเมินผล	
ผู้ตรวจสอบ	
ผู้กระตุ้นเตือน	

ครั้งที่.....	
ตำแหน่ง	ลงชื่อประจำตำแหน่ง
ประธาน	
เลขานุการ	
ผู้ประเมินผล	
ผู้ตรวจสอบ	
ผู้กระตุ้นเตือน	

ครั้งที่.....	
ตำแหน่ง	ลงชื่อประจำตำแหน่ง
ประธาน	
เลขานุการ	
ผู้ประเมินผล	
ผู้ตรวจสอบ	
ผู้กระตุ้นเตือน	

ครั้งที่.....	
ตำแหน่ง	ลงชื่อประจำตำแหน่ง
ประธาน	
เลขานุการ	
ผู้ประเมินผล	
ผู้ตรวจสอบ	
ผู้กระตุ้นเตือน	

แบบฝึกหัดประจำชุดการสอนที่ 3
วิชาสังคมศึกษา เรื่อง เศรษฐกิจสมัยสุโขทัย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เวลา 10 นาที

คำชี้แจง

1. แบบฝึกหัดฉบับนี้มีทั้งหมด 10 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ แต่ละข้อมี 4 ตัวเลือก คือ ก ข ค และ ง
2. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว โดยทำเครื่องหมาย X ลงในช่องว่างให้ตรงกับข้อ ก ข ค หรือ ง ของกระดาษคำตอบ
3. ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✕ แล้วทำเครื่องหมาย X ตามข้อที่ต้องการ

ตัวอย่าง

- (0) ข้อใดจัดเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ได้ดีที่สุด
- ก. แจกกัน
 - ข. ศิลางารีก
 - ค. นิทานชาดก
 - ง. เครื่องปั้นดินเผา

กระดาษคำตอบ

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0		X		X
1				
2				

แบบฝึกหัดประจำชุดการสอนที่ 3

เรื่อง เศรษฐกิจสมัยสุโขทัย

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรข้อที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว
ลงในกระดาษคำตอบ

1. สินค้าที่ลดกรรมส่งออกที่สำคัญของสุโขทัยคือข้อใด
 - ก. พระพุทธรูปหล่อโลหะทองแดง
 - ข. เครื่องสังคโลก
 - ค. เครื่องจักสาน
 - ง. ดาบไทย
2. การให้กรรมสิทธิ์ที่ดินแก่ประชาชน และให้เป็นมรดกตกทอดไปยังลูกหลานได้
ประโยชน์นั้นก่อให้เกิดผลดีแก่อณาจักรสุโขทัยด้านใด
 - ก. การควบคุมกำลังไพร่พลมิให้ก่อกบฏ
 - ข. การขยายพื้นที่เพาะปลูกใหม่ ๆ
 - ค. การขยายจำนวนประชากร
 - ง. การเพิ่มภาษีอากร
3. เครื่องปั้นดินเผาเคลือบน้ำยา มีพื้นสีขาว สีนํ้าตาล และสีเขียวไข่กา มีลวดลายสวยงาม
เกิดขึ้นได้จากสิ่งใดเป็นสำคัญ
 - ก. เตาทุเรียง
 - ข. เงินพดด้วง
 - ค. กระจกเงา
 - ง. ตลาดปศุสัตว์
4. “.....เพื่อนจูงวัวไปค้า ขี่ม้าไปขาย ใครจักใคร่ค้าช้างค้า ใครจักใคร่ค้าม้าค้า ใครจักใคร่
ค้าเงื่อนค้าทองค้า.....” แสดงถึง สภาพทางเศรษฐกิจสมัยสุโขทัยอย่างไร
 - ก. มีการทำฟาร์มปศุสัตว์ขนาดใหญ่
 - ข. ช้างและม้าเป็นสัตว์พาหนะที่สำคัญ
 - ค. มีการใช้เงินตราเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยน
 - ง. ประชาชนมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ

5. ถนนสายสำคัญที่ใช้เป็นเส้นทางคมนาคมทางบกจากเมืองศรีสัตนาแลยผ่านสุโขทัยไปยังเมือง
กำแพงเพชร มีชื่อเรียกว่าอย่างไร
 - ก. ถนนพระร่วง
 - ข. ถนนลูกหลวง
 - ค. ถนนชาทั้งราว
 - ง. ถนนลาดพระบาท
6. สรีดองส์ หรือ ทำนบพระร่วงในสมัยสุโขทัยสร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ข้อใด
 - ก. เพื่อประโยชน์ในการบริโภคเวลาขาดแคลนน้ำ
 - ข. เพื่อประโยชน์ในทางยุทธศาสตร์
 - ค. เพื่อประโยชน์ในการเพาะปลูก
 - ง. เพื่อประโยชน์ทางการประมง
7. ข้อใดต่อไปนี้เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญและปลูกกันมากในอาณาจักรสุโขทัย
 - ก. อ้อย มันสำปะหลัง
 - ข. ข้าวโพด ยาสูบ
 - ค. ฝ้าย พริกไทย
 - ง. ข้าว หนาก พลูล
8. แม่น้ำสายใดที่ไหลผ่านเมืองศรีสัตนาแลย
 - ก. แม่น้ำวัง
 - ข. แม่น้ำยม
 - ค. แม่น้ำปิง
 - ง. แม่น้ำน่าน
9. เงินพดด้วง ที่มีค่าน้อยที่สุดได้แก่ข้อใด
 - ก. สลึง
 - ข. บาท
 - ค. ตำลึง
 - ง. เบี้ย
10. เงินพดด้วงในสมัยสุโขทัย ทำมาจากแร่ธาตุชนิดใด
 - ก. เงิน
 - ข. ตะกั่ว
 - ค. ทองคำ
 - ง. ทองแดง

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาสังคมศึกษา เรื่องประวัติศาสตร์สมัยสุโขทัย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาสังคมศึกษา เรื่อง ประวัติศาสตร์สมัยสุโขทัย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เวลา 50 นาที

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้มีทั้งหมด 40 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ แต่ละข้อมี 4 ตัวเลือก คือ ก ข ค และ ง
2. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว โดยทำเครื่องหมาย X ลงในช่องว่างให้ตรงกับข้อ ก ข ค หรือ ง ของกระดาษคำตอบ
3. ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ~~X~~ แล้วทำเครื่องหมาย X ตามข้อที่ต้องการ

ตัวอย่าง

(0) “พริ้งค์” หมายถึง เมืองใดในปัจจุบัน

- ก. ไชยา
- ข. ปัตตานี
- ค. เชียงใหม่
- ง. นครศรีธรรมราช

กระดาษคำตอบ

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0		X		X
1				
2				

1. “ขอมสภาคโกลัญลาฟง” มีความสำคัญอย่างไรในขณะที่สถาปนาอาณาจักรสุโขทัย
 - ก. ขุนนางขอมผู้ปกครองสุโขทัย
 - ข. พราหมณ์ประจำตัวของกษัตริย์
 - ค. แม่ทัพเอกของขอม
 - ง. กษัตริย์ของขอม
2. กุศโลบายที่ชาวลูกลาดของกษัตริย์ขอมที่มีต่อพ่อขุนผาเมืองผู้นำคนไทยก่อนสถาปนาสุโขทัย คือข้อใด
 - ก. อภิเษกให้เป็นใหญ่
 - ข. พระราชทานพระธิดาให้
 - ค. พระราชทานพระขรรค์ชัยศรีให้
 - ง. ถูกทุกข้อ
3. สาเหตุภายนอกที่สำคัญที่ทำให้ขอมเกิดการเสื่อมอำนาจคือข้อใด
 - ก. การสร้างเทวสถานหรือปราสาทหินสำหรับประดิษฐานลึงค์
 - ข. ประชาชนเบื่อหน่ายระบบพระมหากษัตริย์
 - ค. การเพิ่มภาษีแก่ประชาชนให้สูงขึ้น
 - ง. ผู้นำมีมเหสีเป็นคนต่างชาติ
4. พระปรีชาสามารถของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชในการประดิษฐ์ตัวอักษรไทย แสดงถึงพระอัจฉริยภาพของพระองค์อย่างไร
 - ก. ทรงเป็นองค์ศาสนูปถัมภก
 - ข. ทรงเป็นนักรบที่เก่งกล้า
 - ค. ทรงเป็นนักปกครอง
 - ง. ทรงเป็นนักปราชญ์
5. การปกครองประชาชนในฐานะธรรมราชาเริ่มต้นเป็นครั้งแรกในรัชสมัยใด
 - ก. พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
 - ข. พระยารัษฎาธิราช
 - ค. พระยาเลอไทย
 - ง. พระยาสิทธิ

6. กษัตริย์องค์สุดท้ายของราชวงศ์พระร่วงคือใคร
 - ก. พระมหาธรรมราชาที่ 5
 - ข. พระมหาธรรมราชาที่ 4
 - ค. พระมหาธรรมราชาที่ 3
 - ง. พระมหาธรรมราชาที่ 2
7. ในการปกครองสมัยสุโขทัยตอนต้นกับตอนปลายมีการเปลี่ยนแปลงลักษณะความเชื่อของพระมหากษัตริย์อย่างไร
 - ก. จากธรรมราชาเป็นบิดาของประชาชน
 - ข. จากบิดาของประชาชนเป็นเทวราชา
 - ค. จากบิดาของประชาชนเป็นธรรมราชา
 - ง. จากเทวราชาเป็นธรรมราชา
8. หลักธรรมสำหรับพระมหากษัตริย์ที่ใช้ในการปกครองบ้านเมืองตามแนวพระพุทธศาสนา เพื่อให้ได้ชื่อว่าเป็นกษัตริย์ผู้ทรงคุณธรรมและเป็นที่ยอมรับนับถือของราษฎรคือข้อใด
 - ก. อริยสัจ 4
 - ข. พรหมวิหาร
 - ค. นรนาถธรรม
 - ง. ทศพิธราชธรรม
9. ข้อใดจัดรูปแบบแผนการปกครองสมัยสุโขทัย โดยเรียงลำดับความสำคัญของเมืองได้ถูกต้อง
 - ก. เมืองลูกหลวง เมืองราชธานี เมืองประเทศราช เมืองพระยามหานคร
 - ข. เมืองราชธานี เมืองลูกหลวง เมืองพระยามหานคร เมืองประเทศราช
 - ค. เมืองประเทศราช เมืองราชธานี เมืองลูกหลวง เมืองพระยามหานคร
 - ง. เมืองพระยามหานคร เมืองลูกหลวง เมืองราชธานี เมืองประเทศราช
10. คำว่า “ราชธานี” ของกรุงสุโขทัย มีความหมายที่สัมพันธ์กับข้อใด
 - ก. เมืองที่เป็นศูนย์กลางการปกครองและวัฒนธรรมของอาณาจักร
 - ข. เมืองที่มีความสำคัญทางด้านยุทธศาสตร์
 - ค. เมืองที่ประทับของข้าราชการบริพาร
 - ง. เมืองที่อยู่รายรอบราชอาณาเขต

11. เมืองถูกหลวงเมืองใดมีความสำคัญมากที่สุดซึ่งทางราชานีจะต้องส่งพระราชโอรสหรือองค์รัชทายาทไปปกครองดูแล
- ก. นครชุม
 - ข. สองแคว
 - ค. สระหลวง
 - ง. ศรีสัชนาลัย
12. สิ่งทีนครศรีธรรมราชถ่ายทอดให้แก่สุโขทัยคือข้อใด
- ก. ด้านการสร้างพระพุทธรูป
 - ข. พระพุทธศาสนา ลัทธิสยามวงศ์
 - ค. พระพุทธศาสนา ลัทธิลังกาวงศ์
 - ง. ศิลปะการก่อสร้างพระสถูปเจดีย์
13. กรุงสุโขทัยกับลังกามีความสัมพันธ์ต่อกันส่วนใหญ่เป็นไปในด้านใด
- ก. การเมืองการปกครอง
 - ข. การติดต่อค้าขาย
 - ค. พระพุทธศาสนา
 - ง. การทำศึกสงคราม
14. แม่น้ำที่ไหลผ่านสุโขทัยมีอยู่ 3 สาย คือ แม่น้ำใด
- ก. ปิง วัง ยม
 - ข. ยม น่าน กก
 - ค. ปิง ยม น่าน
 - ง. ปิง น่าน ป่าสัก
15. ปัจจัยที่มีผลต่อสภาพเศรษฐกิจของสุโขทัยมากที่สุด น่าจะเป็นสิ่งใด
- ก. ภูมิประเทศ
 - ข. สภาพสังคม
 - ค. ตำแหน่งที่ตั้ง
 - ง. จำนวนประชากร

16. “ตระพัง” มีประโยชน์อย่างไรต่อชาวสุโขทัย
 - ก. เป็นตลาดสำหรับให้ชาวสุโขทัยทำการค้าขาย
 - ข. เป็นคลองส่งน้ำเพื่อให้ชาวสุโขทัยมีน้ำใช้อย่างอุดมสมบูรณ์
 - ค. เป็นสระน้ำขนาดใหญ่เพื่อให้ชาวสุโขทัยมีน้ำใช้ในการเพาะปลูก
 - ง. เป็นที่เก็บกักน้ำไว้ใช้ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาของชาวสุโขทัย
17. แหล่งผลิตเครื่องสังคโลกที่สำคัญสมัยสุโขทัยอยู่ที่เมืองใด
 - ก. นครชุมและสองแคว
 - ข. สุโขทัยและสระหลวง
 - ค. นครชุมและศรีสัชนาลัย
 - ง. ศรีสัชนาลัยและสุโขทัย
18. ชาวสุโขทัยส่วนใหญ่ผลิตอาหารและสิ่งของเครื่องใช้ภายในครอบครัวได้เกือบจะไม่ต้องซื้อสินค้าจากภายนอกชุมชนเลย เราเรียกสภาพเศรษฐกิจแบบนี้ว่าอย่างไร
 - ก. ระบบเศรษฐกิจที่มีการขยายตัวจำกัด
 - ข. ระบบเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเอง
 - ค. ระบบเศรษฐกิจแบบก้าวหน้า
 - ง. ระบบเศรษฐกิจล้ำหลัง
19. อาชีพใดเป็นอาชีพหลักที่สำคัญของประชาชนสมัยสุโขทัย
 - ก. อุตสาหกรรม-การค้าขาย
 - ข. อุตสาหกรรม-การประมง
 - ค. อุตสาหกรรม-การทำเหมืองแร่
 - ง. เกษตรกรรม-หัตถกรรม-การค้าขาย
20. ข้อใด ไม่ใช่ สัญลักษณ์ที่ประทับบนเงินพดด้วงในสมัยสุโขทัย
 - ก. ตราช้าง
 - ข. ตราक्षสี่ห
 - ค. ตราราชสี่ห
 - ง. ตราราชวัตร

21. สิ่งที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งประเภทของผู้คนในสังคมสุโขทัย น่าจะได้แก่อะไร
 - ก. การศึกษา
 - ข. หน้าที่
 - ค. ฐานะ
 - ง. อายุ
22. คนชั้นใดในสมัยสุโขทัยเป็นผู้ที่มีอำนาจสูงสุด
 - ก. ขุนนาง
 - ข. ข้าราชการ
 - ค. ราชวงศ์ชั้นสูง
 - ง. พระมหากษัตริย์
23. ข้อใดกล่าวสนับสนุนข้อสันนิษฐานที่ว่า “สังคมสุโขทัยเป็นสังคมแบบเครือญาติ”
 - ก. ผู้คนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดและเอื้อเฟื้อต่อกัน
 - ข. มีการสมรสระหว่างผู้คนในหมู่บ้านเดียวกัน
 - ค. มีการแบ่งชนชั้นตามฐานะทางเศรษฐกิจ
 - ง. ผู้คนตั้งบ้านเรือนอยู่ใกล้ชิดติดกัน
24. กฎหมายใดที่บัญญัติไว้เกี่ยวกับการฆ่าสัตว์
 - ก. กฎหมายว่าด้วยการถวายฎีกา
 - ข. กฎหมายอาญาว่าด้วยลักษณะโจร
 - ค. กฎหมายแพ่งว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีความ
 - ง. กฎหมายอาญาว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีความ
25. ในช่วงฤดูเข้าพรรษา ราษฎรชาวสุโขทัยมีประเพณีทางพระพุทธศาสนาที่สำคัญคือข้อใด
 - ก. การประกอบพิธีวันวิสาขบูชา
 - ข. การหล่อพระพุทธรูปโลหะสำริด
 - ค. การทำบุญตักบาตรและจำศีลภาวนา
 - ง. การประกอบพิธีจองเปรียงลอยพระประทีป
26. พระราชพิธีใดที่มีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้าที่สันนิษฐานว่ามีขึ้นในสมัยสุโขทัย
 - ก. วันอาสาฬหบูชา
 - ข. วันเข้าพรรษา
 - ค. วันวิสาขบูชา
 - ง. วันมาฆบูชา

27. ในสมัยแรกอักษรไทยมีเฉพาะรูปวรรณยุกต์ใด
 - ก. วรรณยุกต์เอกเพียงรูปเดียว
 - ข. วรรณยุกต์เอกและจัตวา
 - ค. วรรณยุกต์เอกและโท
 - ง. วรรณยุกต์เอกและตรี
28. วรรณกรรมในสมัยสุโขทัยมีรูปแบบการเขียนแบบใด
 - ก. มีแต่ร้อยกรองเท่านั้น
 - ข. มีทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง
 - ค. เป็นร้อยแก้วที่ใช้ถ้อยคำง่าย ๆ
 - ง. เป็นร้อยแก้วที่ใช้ภาษาอย่างไพเราะสละสลวย
29. เนื้อหาของวรรณกรรมเรื่องใดที่เป็นการดัดเตือนแนะนำข้าราชการสำนักฝ่ายในให้มี
 ภิริยามารยาทที่ดีงามและให้ข้อมูลเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีในราชสำนัก
 - ก. ไตรภูมิพระร่วง
 - ข. สุภาษิตพระร่วง
 - ค. ศิลปจารึกหลักที่ 1
 - ง. คำรับท้าวศรีจุฬาลักษณ์
30. สถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของความเจริญรุ่งเรืองในสังคมสมัยสุโขทัยคืออะไร
 - ก. เจดีย์แบบสุโขทัย
 - ข. เจดีย์แบบลังกา
 - ค. เจดีย์แบบไทย
 - ง. เจดีย์แบบทรงกลม
31. พระพุทธรูปสัมฤทธิ์องค์ใดที่หล่อในสมัยสุโขทัยและเป็นองค์ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย
 - ก. พระศรีศากยมุนี
 - ข. พระพุทธชินราช
 - ค. พระพุทธลีลึงค์
 - ง. พระพุทธชินสีห์
32. ลวดลายรูปทรงเรขาคณิตเป็นลวดลายของเครื่องสังคโลกชนิดใด
 - ก. ชนิดเนื้อผสม
 - ข. ชนิดเนื้อแข็ง
 - ค. ชนิดเนื้ออ่อน
 - ง. ชนิดเนื้อหิน

33. งานเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังในสมัยสุโขทัยส่วนใหญ่ใช้สีใดเป็นหลัก
- แดง ดำ ขาว
 - ขาว ดำ เขียว
 - เหลือง ดำ ขาว
 - แดง ขาว น้ำเงิน
34. การเปลี่ยนแปลงฐานะกษัตริย์จากพ่อขุนมาเป็นธรรมราชาในสมัยสุโขทัยมีความมุ่งหมายเพื่อแก้ปัญหาอะไร
- ปัญหาสังคม
 - ปัญหาเศรษฐกิจ
 - ปัญหาทางด้านวัฒนธรรม
 - ปัญหาการเมืองการปกครอง
35. ความอ่อนแอด้านการทหารสมัยสุโขทัยมีสาเหตุมาจากเรื่องใด
- ละเลยไม่ให้ความสำคัญด้านการทหาร
 - การย้ายเมืองหลวงมาที่พิษณุโลก
 - พระเจ้าอู่ทองตั้งตนเป็นอิสระ
 - แคว้นต่าง ๆ ตั้งตนเป็นอิสระ
36. เศรษฐกิจของสุโขทัยอ่อนแอลง เพราะสาเหตุใด
- ถูกจีนเอาเปรียบการค้า
 - แม่น้ำที่ใช้ส่งสินค้าขึ้นเงิน
 - ชาติอื่น ๆ แย่งทำการค้าแทน
 - แม่น้ำสายสำคัญที่ใช้ส่งสินค้าถูกตัดขาด
37. ปัจจัยภายในข้อใดที่สำคัญที่สุด ที่ทำให้อาณาจักรสุโขทัยเสื่อมอำนาจ
- อาณาจักรกว้างขวางมาก
 - มุ่งแต่การค้าเพียงอย่างเดียว
 - การแตกแยกกันในหมู่ราชวงศ์
 - สนใจแต่ด้านศาสนาเกินไป
38. ปัจจัยในข้อใดต่อไปนี้มีผลอย่างมากต่อการเสื่อมอำนาจของสุโขทัย
- เกิดข้อพิพาทกับล้านนา
 - ผู้นำแตกความสามัคคี
 - หัวเมืองตั้งตนเป็นอิสระ
 - เส้นทางการค้าถูกตัดขาด

39. กษัตริย์พระองค์ใดที่มีความเข้มแข็งที่สุดในสมัยสุโขทัย
- ก. พ่อขุนรามคำแหงมหาราช
 - ข. พระมหาธรรมราชาที่ 4
 - ค. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์
 - ง. พระยาลิไท
40. กษัตริย์อยุธยาองค์แรกที่ได้รับมอบอำนาจให้ปกครองอยุธยาคือใคร
- ก. พระนเรศวร
 - ข. พระรามศวร
 - ค. เจ้าสามพระยา
 - ง. พระอินทราชา

บัตรเฉลย

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาสังคมศึกษา เรื่องประวัติศาสตร์สมัยสุโขทัย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

บัตรเฉลย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 วิชา สังคมศึกษา เรื่อง ประวัติศาสตร์สมัยสุโขทัย
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
 จำนวน 40 ข้อ

- | | |
|-------|-------|
| 1. ก | 21. ข |
| 2. ง | 22. ง |
| 3. ก | 23. ก |
| 4. ง | 24. ข |
| 5. ง | 25. ค |
| 6. ข | 26. ค |
| 7. ค | 27. ข |
| 8. ง | 28. ค |
| 9. ข | 29. ง |
| 10. ก | 30. ก |
| 11. ง | 31. ก |
| 12. ค | 32. ค |
| 13. ค | 33. ก |
| 14. ค | 34. ง |
| 15. ก | 35. ก |
| 16. ค | 36. ง |
| 17. ง | 37. ค |
| 18. ข | 38. ข |
| 19. ง | 39. ก |
| 20. ข | 40. ข |

แบบประเมินกระบวนการทำงานของนักเรียน

แบบประเมินกระบวนการทำงานของนักเรียน

ชื่อ.....ชั้น.....

โรงเรียน.....

คำชี้แจง

1. แบบประเมินกระบวนการทำงานของนักเรียนฉบับนี้ สามารถใช้เป็นแบบประเมินสำหรับกลุ่มผู้รับการประเมิน ดังนี้
 - 1.1 นักเรียนประเมินตนเอง ขณะทำงานร่วมกับกลุ่ม ตามที่ตนเองทำหน้าที่ในบทบาทนั้น ๆ
 - 1.2 ครูผู้สอนประเมินการทำงานกลุ่มของนักเรียนแต่ละกลุ่ม
 - 1.3 เพื่อนประเมินซึ่งกันและกันในการทำหน้าที่ภายในกลุ่ม
2. แบบประเมินกระบวนการทำงานของนักเรียนฉบับนี้ จำแนกเป็น 4 องค์ประกอบ คือ
 - 2.1 บทบาทการเป็นผู้นำในกลุ่ม
 - 2.2 บทบาทการเป็นผู้ร่วมงานของกลุ่ม
 - 2.3 กระบวนการทำงานของกลุ่ม
 - 2.4 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของกลุ่ม
3. แบบประเมินนี้มีทั้งหมด 40 ข้อ กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ
4. พิจารณาข้อความในแต่ละข้อให้เข้าใจ แจ่มชัด
5. เมื่อเข้าใจข้อความที่อ่านแล้ว ให้เลือกคำตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของตนเองให้มากที่สุด
6. คำตอบของนักเรียนไม่มีคำตอบใดผิด แต่คำตอบจะมีความแตกต่างกันไปตามความคิดเห็นของแต่ละบุคคล
7. แบบประเมินนี้ไม่มีผลกระทบต่อการเรียนวิชาใด ๆ ของนักเรียน
8. เกณฑ์การประเมิน แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ

5 คะแนน	=	ดีมาก
4 คะแนน	=	ดี
3 คะแนน	=	ปานกลาง
2 คะแนน	=	น้อย
1 คะแนน	=	น้อยที่สุด

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
บทบาทการเป็นผู้นำกลุ่ม					
1. การยอมรับบทบาทในการทำหน้าที่ผู้นำ					
2. การปฏิบัติหน้าที่ผู้นำด้วยความรับผิดชอบ					
3. การแบ่งงานให้สมาชิกในกลุ่มได้ทำงานทั่วทุกคน					
4. การมอบหมายงานให้ผู้ร่วมงานมีการคำนึงถึงความสามารถ					
5. การดำเนินงานในกลุ่มเป็นไปตามข้อตกลง					
6. การใช้ข้อตกลงของกลุ่มเป็นเป้าหมายในการทำงาน					
7. การให้ความสนใจผู้พุดขณะที่แสดงความคิดเห็น					
8. การดูแลให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นได้ทั่วถึง					
9. ความห่วงใยสมาชิกและไม่เพิกเฉยผู้ร่วมงานคนใดคนหนึ่ง					
10. การพูดทบทวนในสิ่งที่ผู้ร่วมงานได้พูดมาแล้วและสรุปได้ตรงประเด็น					
บทบาทของการเป็นผู้ร่วมงานของกลุ่ม					
1. มีความตั้งใจที่จะทำงานที่กลุ่มมอบหมายให้สำเร็จ					
2. กระตือรือร้นที่จะร่วมทำงานกับผู้อื่น					
3. ไม่เลือกงานหรือเกี่ยงงานที่ได้รับมอบหมาย					
4. สนใจและตั้งใจฟังขณะที่มีการแสดงความคิดเห็น					
5. งานที่รับผิดชอบสำเร็จตามเป้าหมายและเวลาที่กำหนด					
6. สามารถแสดงบทบาทของตนได้อย่างเท่าเทียมกับผู้อื่น					
7. สามารถอธิบายความชัดเจนของงานกลุ่มให้ผู้ร่วมงานเข้าใจได้					
8. การแสดงความคิดเห็นแต่ละครั้งจะมีการเพิ่มเติมข้อมูลหรือขยายข้อมูลเพื่อให้คำตอบสมบูรณ์ขึ้น					
9. ถามคำถามเพื่อความเข้าใจ หรือเพื่อวิเคราะห์ให้ได้คำตอบที่มีความเป็นไปได้					
10. ยอมรับการตัดสินใจของกลุ่ม					

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
กระบวนการทำงานของกลุ่ม					
1. มีการประชุมวางแผนการทำงาน					
2. สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานตามแผน					
3. สมาชิกแต่ละคนเต็มใจที่จะทำงานเพื่อให้งานของกลุ่มสำเร็จ					
4. มีการประเมินผลการทำงานของสมาชิกทุกคนภายในกลุ่ม					
5. มีการหลอมรวมแนวคิด / แนวทางการทำงานเป็นหนึ่งเดียว เพื่อให้งานของกลุ่มสำเร็จ					
6. งานของกลุ่มสำเร็จตามเป้าหมาย และเวลาที่กำหนด					
7. สมาชิกแต่ละคนกระตือรือร้นที่จะทำงานของกลุ่มให้ดีกว่าเดิม					
8. ผลงานของกลุ่มเป็นที่ยอมรับของสมาชิกทุกคน					
9. มีการสรุปงานร่วมกันหลังจากที่ทำงานสำเร็จ					
10. มีความภาคภูมิใจในผลการทำงานร่วมกัน					
คุณลักษณะของนักเรียนที่พึงประสงค์ของกลุ่ม					
1. นักเรียนแยกเข้ากลุ่มอย่างเงียบ ๆ ไม่ทำเสียงรบกวนผู้อื่น					
2. สมาชิกแต่ละคนนั่งทำงานในกลุ่ม					
3. ไม่ส่งเสียงรบกวนขณะทำงาน					
4. เลือกตัวแทนของกลุ่มโดยพิจารณาความสามารถ					
5. ถ้าที่จะทักท้วงเมื่อไม่เห็นด้วย					
6. ถ้าที่จะแสดงออกในสิ่งที่เห็นว่าถูกต้อง					
7. เคารพและปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม					
8. ยอมรับและชื่นชมในความร่วมมือของเพื่อนสมาชิกคนอื่น ๆ					
9. อาสาทำงานโดยไม่ต้องให้ใครแนะนำ					
10. เคารพและยอมรับความคิดเห็นของผู้ร่วมงานในกลุ่ม					
คะแนนรวม					

แบบประเมินการรายงานหน้าชั้นเรียน

แบบประเมินการรายงานหน้าชั้นเรียน

ชื่อกลุ่มรายงาน _____

รายงานเรื่อง _____

ครั้งที่ _____

สังเกตวันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

คำชี้แจง

1. ในแต่ละข้อจะมีคะแนนให้ข้อละ 4 คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

4	คะแนน	=	ดีมาก
3	คะแนน	=	ดี
2	คะแนน	=	พอใช้
2. คะแนนตามความเป็นจริงให้ตรงกับกลุ่มที่รายงาน อย่างไรก็ตาม การให้คะแนนแก่กลุ่มรายงานควรจะเป็นคะแนนตามมติของกลุ่ม
3. เมื่อให้คะแนนครบทุกข้อแล้ว ให้รวมคะแนนของแต่ละกลุ่ม ใส่ลงในช่องรวม

	รายการ	ระดับคะแนน				อื่น ๆ
		4	3	2	1	
1	ความถูกต้องในเนื้อหา					
2	ความสมบูรณ์และเหมาะสมของอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการรายงาน					
3	การเตรียมพร้อมของกลุ่ม					
4	ความชัดเจนในการใช้คำพูด และน้ำเสียงในการรายงาน					
5	ความสามารถในการตอบ ชักถาม ได้อย่างถูกต้องและชัดเจน					
6	การรักษาเวลาในการรายงานหน้าชั้นเรียน					
7	ความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอผลงานหน้าชั้น					
8	ความน่าสนใจในการนำเสนอผลงาน					
9	การกระจายงานขณะนำเสนอผลงานของกลุ่ม					
10	มีการนำเสนอผลงานอย่างหลากหลาย					
	คะแนนรวม					

แบบประเมินงานกลุ่ม การจัดป้ายนิเทศ

การประเมินงานกลุ่ม การจัดป๋ายนิเทศ

กลุ่มที่	รายการประเมิน					รวม
	มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์	เนื้อหาครบถ้วน	เรียบร้อยสวยงาม	รับผิดชอบ ต่องาน	ส่งงานตรง เวลา	10
	2	2	2	2	2	
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

แบบประเมินการจัดนิทรรศการ

แบบประเมินการจัดนิทรรศการ

กลุ่มที่	เนื้อหาสมบูรณ์	เรียบร้อยสวยงาม	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	รวม
	10	10	10	30
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่...../.....

แบบประเมินบทบาทของครูผู้สอน
ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

แบบประเมินบทบาทของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ชื่อ.....ชั้น.....

โรงเรียน.....

คำชี้แจง

1. แบบประเมินบทบาทของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนฉบับนี้
จำแนกออกเป็น 4 ด้าน คือ
 - 1.1 ด้านการวางแผนจัดกิจกรรม
 - 1.2 ด้านการเตรียมวัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน
 - 1.3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 - 1.4 ด้านการวัดและประเมินผล
2. แบบประเมินนี้มีทั้งหมด 30 ข้อ กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ
3. พิจารณาข้อความในแต่ละข้อให้เข้าใจ แจ่มชัด
4. เมื่อเข้าใจข้อความที่อ่านแล้ว ให้เลือกคำตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง
ที่ตรงกับความคิดเห็นของตนเองให้มากที่สุด
5. คำตอบของนักเรียนไม่มีคำตอบใดผิด แต่คำตอบจะมีความแตกต่างกันไปตาม
ความคิดเห็นของแต่ละบุคคล
6. แบบประเมินนี้ไม่มีผลกระทบต่อการเรียนวิชาใด ๆ ของนักเรียน
7. เกณฑ์การประเมิน แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ

5 คะแนน	=	ดีมาก
4 คะแนน	=	ดี
3 คะแนน	=	ปานกลาง
2 คะแนน	=	น้อย
1 คะแนน	=	น้อยที่สุด

รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การวางแผนคิดกิจกรรม					
1.1 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหา					
1.2 บอก / อธิบายจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบ					
1.3 จัดทำรายละเอียดกำหนดการสอนครอบคลุมรายวิชา					
2. การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน					
2.1 วางแผนการใช้สื่อจากการประเมินจุดที่ต้องพัฒนาผู้เรียนทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม					
2.2 เลือกใช้สื่อ อุปกรณ์ที่เหมาะสมกับประเด็นต่อไปนี้					
2.2.1 เนื้อหา					
2.2.2 กิจกรรม					
2.2.3 วัยของผู้เรียน					
2.3 นำวัสดุอุปกรณ์ และสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประกอบการจัดกิจกรรม					
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
3.1 กระตุ้นให้ผู้เรียนหาความรู้และสร้างความรู้ด้วยตนเอง					
3.2 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ด้วยตนเองจากกิจกรรมต่อไปนี้					
3.2.1 กิจกรรมเดี่ยว (รายบุคคล)					
3.2.2 กิจกรรมกลุ่มย่อย					
3.2.3 กิจกรรมกลุ่มใหญ่					

รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.3 กระตุ้นให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม โดยเน้นทักษะกระบวนการที่สอดคล้องกับธรรมชาติของวิชาสังคมศึกษา					
3.3.1 ทักษะการเรียนรู้					
3.3.2 ทักษะทางสังคม					
(1) ทักษะการอยู่ร่วมกัน					
(2) ทักษะการทำงานกลุ่ม					
(3) ทักษะการสื่อสาร					
3.3.3 ทักษะชีวิต					
3.3.4 ทักษะการจัดการ					
3.4 กระตุ้นให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนข้อความรู้ที่ตนเองค้นพบ					
3.5 ใช้คำถามที่หลากหลาย กระตุ้นยั่วๆ ชักจูงให้ผู้เรียนสร้างความรู้					
3.6 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถาม หรือแสดงความคิดเห็นโดยผู้สอนตั้งใจหรือสนใจที่จะตอบคำถามเหล่านั้น					
3.7 ส่งเสริมให้ผู้เรียนเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้เข้ากับชีวิตจริง					
3.8 ใช้กิจกรรมต่างๆ ที่เน้นการฝึกปฏิบัติ					
3.9 จัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพให้เอื้อต่อการเรียนรู้					
3.10 มีปฏิสัมพันธ์ทางบวกกับผู้เรียนทุกคน เช่น การเสริมแรงด้วยวาจา และหรือท่าทาง กระตุ้น ซักถาม ให้กำลังใจในการปฏิบัติงาน					
3.11 ใช้สื่อที่หลากหลาย					
3.12 ใช้สื่อที่เหมาะสมกับประเด็นต่อไปนี้					

รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(1) วิชาของผู้เรียน					
(2) ความสามารถของผู้เรียน					
(3) เนื้อหา					
(4) กิจกรรม และวิธีการจัดการเรียนรู้ (เทคนิคการสอน)					
3.13 นำอภิปรายช่วยผู้เรียนในการประมวล สรุปความรู้					
3.14 แนะนำแหล่งเรียนรู้ เพื่อเสริม ประสบการณ์ให้ผู้เรียน					
3.15 กระตุ้น / ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำความรู้ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน					
4. การวัดและประเมินผล					
4.1 ใช้วิธีการวัดและเครื่องมือที่สอดคล้องกับ พฤติกรรมที่กำหนดในจุดประสงค์					
4.2 วัดและประเมินผลความรู้พื้นฐานของ ผู้เรียนก่อนเรียน					
4.3 วัดและประเมินผลพฤติกรรมการเรียนรู้ ของผู้เรียนไปพร้อม ๆ กับการจัดการเรียนรู้					
4.4 ใช้วิธีการวัดและเครื่องมือวัดที่สอดคล้อง กับขั้นตอนและกระบวนการเรียนรู้ในกิจกรรม					
4.5 ใช้วิธีการวัดและประเมินผลหลาย ๆ วิธี					
4.6 กำหนดเกณฑ์การประเมินมีความสอดคล้อง กับระดับความสามารถของผู้เรียน					
4.7 นำข้อบกพร่อง / จุดด้อยจากผลงานของผู้เรียน มาชี้แจงให้ผู้เรียนแต่ละคนทราบ					
4.8 เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้พัฒนาและปรับปรุง การปฏิบัติงานให้ดีขึ้น					

รายการ	ระดับการปฏิบัติ				
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4.9 จัดทำแบบบันทึกพฤติกรรม / ความก้าวหน้า ที่เป็นจุดเด่น และจุดที่ต้องพัฒนาของ ผู้เรียนเป็นรายบุคคล					
4.10 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำผลงานที่ตนเอง ภาคภูมิใจมานำเสนอต่อสาธารณชน					
คะแนนรวม					

แบบประเมินแผนการสอน

แบบประเมินแผนการสอน

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. สาระสำคัญ					
1.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา					
1.2 บ่งชี้ถึงความคิดรวบยอดของเนื้อหา					
1.3 กระชับ ได้ใจความ ไม่สับสน					
2. จุดประสงค์การเรียนรู้					
2.1 ครอบคลุมจุดประสงค์ปลายทางและนำทาง					
2.2 ถูกต้องตามหลักการเขียน					
2.3 ครอบคลุมพฤติกรรมตามธรรมชาติของวิชาสังคมศึกษา ทั้งพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย					
2.4 ระดับพฤติกรรมที่กำหนดเหมาะสมกับเวลา เนื้อหา และผู้เรียน					
2.5 ระดับพฤติกรรมสามารถวัดและประเมินได้					
3. เนื้อหา					
3.1 ครบถ้วน ครอบคลุม และเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานในการสร้างความรู้ใหม่ที่ทำให้พฤติกรรมและทักษะที่ต้องการของผู้เรียนเกิด					
3.2 ถูกต้องตามธรรมชาติของวิชา และมีความทันสมัย					
3.3 ชัดเจน ตรวจสอบได้ และไม่สับสน					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. กิจกรรมการเรียนรู้					
4.1 สัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้					
4.2 สอดคล้องกับประเด็นต่อไปนี้					
4.2.1 ความต้องการของผู้เรียน					
4.2.2 ความสามารถของผู้เรียน					
4.2.3 วัยของผู้เรียน					
4.2.4 สภาพของท้องถิ่น					
4.3 มีความเหมาะสมกับประเด็นต่อไปนี้					
4.3.1 เวลา					
4.3.2 สื่อ วัสดุ อุปกรณ์					
4.3.3 สภาพแวดล้อม					
(1) ในห้องเรียน					
(2) นอกห้องเรียน					
4.4 เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง					
4.5 น่าสนใจ กระตุ้นให้อยากเรียนรู้ และเข้าร่วมกิจกรรม					
4.6 ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
4.7 เสริมสร้างประเด็นต่อไปนี้					
4.7.1 ความรู้ ความคิด					
4.7.2 ทักษะ					
4.7.3 เจตคติ					
4.7.4 ค่านิยม					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5. สื่อการเรียนรู้					
5.1 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้					
5.2 มีความเหมาะสมกับประเด็นต่อไปนี้					
5.2.1 ความต้องการของผู้เรียน					
5.2.2 ความสามารถของผู้เรียน					
5.2.3 วัยของผู้เรียน					
5.2.4 ความสนใจของผู้เรียน					
5.2.5 สถานที่การเรียนรู้					
(1) ในห้องเรียน					
(2) นอกห้องเรียน					
6. การวัดและประเมินผล					
6.1 ใช้การวัดและประเมินผลที่หลากหลาย					
6.2 วิธีการวัด และเครื่องมือที่สอดคล้องกับ					
6.2.1 พฤติกรรมที่ต้องการวัดตามจุดประสงค์					
6.2.2 ธรรมชาติของวิชา					
6.2.3 กระบวนการเรียนรู้					
6.2.4 ขั้นตอนของกิจกรรม					
6.3 มีเกณฑ์การวัดและประเมินผล					
6.3.1 ชัดเจน					
6.3.2 เข้าใจง่าย					
6.3.3 สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน					
7. กิจกรรมเสนอแนะ					
7.1 ระบุกิจกรรมที่น่าสนใจเพิ่มเติม					
7.2 ระบุกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียน					
7.2.1 เด็กเก่ง					
7.2.2 เด็กอ่อน					